

Het Woord van de Gerechtigheid

Nummer 170, maart, april 2021

“Want ieder die nog van melk leeft, is onervaren in het woord van de gerechtigheid (St. vert.): hij is nog een kind” (Hebr. 5:13). Het “woord van de gerechtigheid” staat in contrast tot “de eerste beginselen van de uitspraken van God” (Hebr. 5:12). Het “woord van de gerechtigheid” duidt daarom op diepere waarheden waarin God handelt op basis van Zijn gerechtigheid met ons.

Het Woord van de Gerechtigheid wil een bijdrage leveren om christenen vertrouwd te maken met de “vaste spijs” (Hebr. 5:14) van het woord van God om geestelijke volwassenheid mogelijk te maken. Bijbelse waarheden die nauwelijks worden onderwezen en van cruciaal belang zijn om “het einddoel van het geloof” (1 Petr. 1:9) te bereiken, zullen in het bijzonder onderwerp van aandacht zijn.

Het Woord van de Gerechtigheid wordt geredigeerd door Roel Velema
 e-mail: roel@velemaweb.nl
 weblog: <http://velemaweb.nl>

De Openbaring van Jezus Christus aan Johannes

Deel 19

De Vier Levende Wezens

“En voor de troon was als een glazen zee, kristal gelijk. En midden in de troon en rondom de troon waren **vier dieren**, vol ogen van voren en van achteren.

En het **eerste dier** was een **leeuw** gelijk,
 en het **tweede dier** een **rund** gelijk,
 en het **derde dier** had een gelaat als van een **mens**,
 en het **vierde dier** was een **vliegende arend** gelijk.

En de **vier dieren** hadden elk voor zich **zes vleugels** en waren rondom en van binnen **vol ogen** en zij hadden dag noch nacht rust, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de Here God, de Almachtige, die was en die is en die komt. En wanneer **de dieren** heerlijkheid, eer en dankzegging zullen brengen aan Hem, die op de troon gezeten is en tot in alle eeuwigheden leeft” (Openb. 4:6-9).

De vier dieren voor de troon van God zijn buitengewoon interessant. Wie zijn zij en wat is hun betekenis?

Levende wezens

Laten we eerst een kijken naar het Griekse woord voor 'dier' dat hier aan de orde is. Het woord is zoion (ζῴον), ook wel gespeld als 'zoon'. De primaire betekenis is de 'levende', dat wij vertalen als het 'levend wezen'. In Hebreëen 13:11 heeft het betrekking op 'dieren' en wordt die vertaling in de NBG steeds gehandhaafd. Het verdient de voorkeur om de gedachte van 'levenden' of '(levende) wezens' aan te houden. Wat we hier lezen over de vier levende wezens, toont een grote overeenkomst met de cherubs uit de visioenen van Ezechiël (vooral hoofdstuk 10):

*“En ik zag en zie, op het uitspansel boven het hoofd van de **cherubs** was iets als lazuraalsteen, gelijkend op de vorm van een troon, die zich daarboven vertoonde. En Hij zei tot de man die in linnen gekleed was: Ga tussen de wielen onder de cherub en vul uw handen met vurige kolen van tussen de **cherubs** en strooi die uit over de stad. En voor mijn ogen ging hij daarheen. De **cherubs** nu stonden aan de rechterzijde van de tempel, toen de man erheen ging; en een wolk vervulde de binnenste voorhof. Toen verhief zich de heerlijkheid des Heren van boven de **cherub** en begaf zich naar de dorpel van de tempel, en de tempel werd vervuld met de wolk, en de voorhof was vol van de glans van de heerlijkheid des Heren. Het geruis van de vleugels der **cherubs** werd gehoord tot aan de buitenste voorhof, als de stem van God, de Almachtige, wanneer Hij spreekt. Nadat Hij de*

*man die in linnen gekleed was, bevolen had: Neem vuur van tussen de wielen, van tussen de **cherubs**, ging deze naast een van de raderen staan. Daarop strekte een cherub zijn hand uit van tussen de **cherubs** naar het vuur tussen de **cherubs**, nam daarvan en legde het in de handen van hem die in linnen gekleed was; deze nam het en ging heen. Want bij de **cherubs** was onder hun vleugels iets zichtbaar, dat de vorm had van een mensenhand. En ik zag en zie, er bevonden zich vier raderen naast de **cherubs**, naast elke cherub een rad. De aanblik van de raderen was als schitterend turkoois. En wat hun voorkomen betreft: zij hadden alle vier een zelfde vorm, alsof er **een rad was midden in een rad**. Als zij gingen, konden zij naar alle vier zijden gaan; zij keerden zich niet om als zij gingen. Naar de plaats waarheen de voorste zich wendde, volgden zij hem, zonder zich om te keren als zij gingen” (Ezech. 10:1-11).*

*“Hun gehele lichaam (hun rug, hun handen, hun vleugels) en de raderen waren rondom vol ogen; **alle vier** hadden zij hun rad. Wat de raderen betreft, zij werden te mijnen aanhoren Werveling genoemd. **Ieder had vier aangezichten. Het eerste gezicht was dat van een cherub,***

en het tweede dat van een mens, het derde was het aangezicht van een leeuw, het vierde dat van een arend' (Ezech. 10:12-14).

*“Toen verhieven zich de **cherubs**. Dit was hetzelfde wezen, dat ik gezien had aan de rivier de Kebar. Als de **cherubs** gingen, gingen de raderen aan hun zijde; als de **cherubs** hun vleugels ophieven om op te stijgen boven de aarde, weken de raderen niet van hun zijde. Als genen stilstonden, stonden dezen stil; als genen zich verhieven, verhieven zich dezen met hen, want zij hadden de geest van de wezens in zich. Toen ging de heerlijkheid des Heren weg van de dorpel van de tempel en ging staan boven de **cherubs**. De **cherubs** hieven hun vleugels op, onder het heengaan verhieven zij zich voor mijn ogen van de grond, en de raderen met hen. Bij de ingang van de Oostpoort van het huis des Heren hielden zij stil, en de heerlijkheid van de God van Israel was boven over hen. Dit was hetzelfde wezen, dat ik gezien had onder de God van Israël aan de rivier de Kebar, en ik begreep, dat het **cherubs** waren. Ieder had **vier aangezichten, ieder had vier vleugels en iets wat op mensenhanden geleek, was onder hun vleugels**. Wat het voorkomen van hun aangezichten betreft, het waren dezelfde aangezichten, die ik gezien had aan de rivier de Kebar; het was hun verschijning, zij waren het zelf. Zij gingen, ieder recht voor zich uit” (Ezech. 10:15-22).*

En verder zien we de vier wezens in Ezechiël 1:4-28, waar Ezechiël de heerlijkheid van de Heer zag.

*“En ik zag en zie, een stormwind kwam uit het noorden, een zware wolk met flikkerend vuur en omgeven door een glans; daarbinnen, midden in het vuur, was wat er uitzag als blinkend metaal. En in het midden daarvan was wat geleek op **vier wezens**; en dit was hun voorkomen: **zij hadden de gedaante van een mens, ieder had vier aangezichten en ieder van hen vier vleugels**. Wat hun benen aangaat, deze waren recht; en hun voetzolen waren als die van een kalf en fonkelden als gepolijst koper. Onder hun vleugels waren mensenhanden aan hun vier zijden. En wat de aangezichten en de vleugels van die vier betreft, **hun vleugels waren met elkander verbonden**. Zij keerden zich niet om als zij gingen; zij gingen ieder recht voor zich uit. En wat hun aangezichten betreft, die geleken bij alle vier ter rechterzijde op dat van een **mens** en dat van een **leeuw**; bij alle vier ter linkerzijde op dat van een **rund**; ook hadden alle vier het aangezicht van een **arend**. Hun vleugels waren naar boven uitgespreid; ieder had er twee die met elkander verbonden waren; en twee bedekten hun lichaam.*

En zij gingen ieder recht voor zich uit; waarheen de geest wilde gaan, gingen zij; zij keerden zich niet om als zij gingen.

*En wat de gedaante der wezens betreft, hun aanblik was als die van **brandende vuurkolen**, als van fakkels; zich bewegend tussen de wezens. En het vuur glansde en bliksemen schoten daaruit. De wezens snelden heen en weer als bliksemschichten.*

*En ik zag naar de wezens en zie, op de grond naast de wezens, aan de voorzijde van alle vier, was een **rad**. De aanblik en het maaksel van de raderen was als de schittering van een turkoois; zij hadden alle vier een zelfde vorm; hun aanblik en maaksel was, **alsof er een rad was midden in een rad**. Als zij gingen, konden zij naar alle vier zijden gaan; zij keerden zich niet om als zij gingen.*

*Hun velgen waren hoog en ontzagwekkend; en bij alle vier waren deze velgen rondom vol ogen. **Als de wezens gingen, gingen de raderen naast hen;** en als de wezens zich van de grond verhieven, verhieven zich ook de raderen. **Waarheen de geest wilde gaan, gingen zij; waarheen de geest wilde gaan; en de raderen verhieven zich tegelijk met hen; want de geest der wezens was ook in de raderen.***

Als genen gingen, gingen dezen; als genen stilstonden, stonden dezen stil; als genen zich van de grond verhieven, verhieven zich de raderen tegelijk met hen, want de geest der wezens was ook in de raderen.

Boven de hoofden der wezens was wat geleek op een uitspansel als ontzagwekkend ijskristal, uitgespreid boven over hun hoofden.

*En onder het uitspansel stonden hun vleugels recht naar elkander uitgestrekt; ieder had er twee, die van voren en van achteren zijn lichaam bedekten. Als zij gingen, hoorde ik het geruis hunner vleugels als het gebruis van vele wateren, **als de stem van de Almachtige:** een dreunend geluid als van een leger; als zij stilstonden, lieten zij hun vleugels hangen.*

En een stem klonk van boven het uitspansel dat boven hun hoofden was; als zij stilstonden, lieten zij hun vleugels hangen.

*Boven het uitspansel boven hun hoofden was wat er uitzag als lazuursteen, dat de vorm had van een troon; en daarboven, **op hetgeen een troon geleek, een gedaante, die er uitzag als een mens.** En ik zag iets schitteren als metaal; vanaf wat op zijn lendenen leek naar boven als vuur omvat door een hulsel; en vanaf wat op zijn lendenen leek naar beneden, zag ik iets als vuur omgeven door een glans. Zoals de aanblik is van de boog, die in de regentijd in de wolken verschijnt, zo was de aanblik van die omhullende glans. Aldus was het voorkomen van **de verschijning van de heerlijkheid van de Heer.** Toen ik haar zag, viel ik op mijn aangezicht, en ik hoorde de stem van Een, die sprak.”*

Ezechiël schijft dat de Here wordt gedragen door een soort wagen. De wezens die deze wagen voortbewegen, hebben vier gezichten en kunnen rondom alles zien. Ze hoeven zich daarom niet om te keren, maar kunnen elke kant opgaan die zij willen. Dit blijkt ook uit de beschrijving van de wielen die evenwijdig en haaks ten opzichte van de ‘wagen’ staan. De voortbeweging van de ‘wagen’ gebeurt door de vleugels van de cherubs. De wielen en cherubs vormen als het ware één geheel, zodat alles tegelijkertijd dezelfde kant op beweegt. De beweging van de wagen ervoer Ezechiël als een wind, veroorzaakt door de wervelende beweging van de vleugels van de wezens.

Cherubs zijn zeer hoog geplaatste engelen, die voortdurend in de nabijheid van God zijn. Zij hebben de taak Gods troon te bewaken.

Cherubs komen we ook tegen op het verzoendeksel boven de ark van het verbond. Deze ark is een aardse verschijningsvorm van de hemelse troon van God.

Verder waren er afbeeldingen van cherubs geweven in het gordijn in de tabernakel (Ex. 26:1) en later ook in de tempel van Salomo (2 Kron. 3:13). Door middel van dat gordijn werd de troon van God als het ware afgeschermd van de buitenwereld. Ook in het paradijs waren er cherubs die de toegang tot de boom van het leven bewaakten (Gen. 3:24).

In het Oude Testament zien we twee soorten engelen, cherubs en serafs. De cherubs hebben vier vleugels (Ezech. 1:6) en de serafs hebben er zes (Jes. 6:2). De gezichten van de vier levende wezens zijn dezelfde als waarvan Ezechiël spreekt. De vier 'dieren' hebben de gezichten van cherubs (Ezech. 1:10) en de vleugels van de Serafs. Ze lijken op cherubs en op serafs. De cherubs verwijzen naar heerlijkheid en heiligheid van God (vergelijk de gouden cherubs in Exodus 7:7). De serafs verwijzen naar de heiligheid van God (vergelijk "*Heilig, Heilig, Heilig*" in Jesaja 6:3). De vier levende wezens drukken daarom Gods glorie en Gods heiligheid uit.

Het getal 4

Zoals het getal 24 een sleutel vormde om de 24 oudsten te identificeren, is het getal 4 cruciaal om te zien wie deze levende wezens zijn.

Het getal 4 heeft duidelijk een geografische betekenis, ook in de zin van uitgebreidheid. Er zijn vier seizoenen, vier hoeken van de aarde, vier winden, vier rivieren die uit de hof van Eden ontspringen. Het Nieuwe Jeruzalem is vierkant en in zijn muur zijn vier drietallen poorten voor de stammen van Israël, die van alle kanten komen en naar alle kanten zullen uitgaan.

Het getal 4 verwijst naar zaken die met de aarde te maken, terwijl het getal 3 te maken heeft met hemelse zaken. Het getal zeven, dat de som is van drie en vier, staat dan voor de totaliteit van die zaken.

Vier evangeliën

Sommige uitleggers vragen ook aandacht voor de **vier evangeliën**, waar Christus op dezelfde wijze wordt omschreven: als Koning (Matthéüs), trouwe Dienstknecht (Markus), Zoon des mensen (Lukas) en Zoon van God (Johannes). De gedachte lijkt hier hetzelfde. De Here heeft zich geopenbaard om een getuigenis te zijn tot aan einden van de aarde. De vier levende wezens reflecteren dit. De **leeuw** stelt Jezus als de koning van Israël voor, want hij is de Leeuw uit de stam Juda. Het **rund** stelt Jezus voor als de lijdende Dienstknecht in het evangelie naar Markus. De **mens** verwijst naar de menselijke natuur in het evangelie naar Lukas en straalt vriendelijkheid uit. De **vliegende arend** zien we in de hemelse natuur van de Here Jezus in het evangelie naar Johannes. De arend straalt wijsheid uit. De leeuw en de arend zijn dapper en krachtig, terwijl het rund kracht en gedomesticieerd is en zorgzaamheid uitstraalt. De vier levende wezens roepen: "*Heilig, heilig, heilig*". Deze levende wezens brengen daarom Gods karakter in de schepping tot uitdrukking. De 24 oudsten daarentegen leggen de nadruk op de macht van de Heer.

De vier levende wezens vertegenwoordigen op een grootse manier de schepping. Ze symboliseren de schepping. Gods oog is steeds op hen en daarom is Gods oog steeds op de schepping. De 'levende' wezens zijn vol leven. Ze zijn altijd waakzaam en hun ogen zien alles. Een goede verklaring is dat de vier levende wezens staan voor de ordening van alle levende wezens op aarde. De rund is dan een getemd dier, de arend is een vrij dier, de leeuw verwijst naar de wilde dieren en de mens die heerst over de schepping. Zij wachten op God en brengen Hem eer.

Heilig, heilig, heilig

*“En de vier dieren hadden elk voor zich zes vleugels en waren rondom en van binnen vol ogen en zij hadden dag noch nacht rust, zeggende: **Heilig, heilig, heilig** is de Here God, de Almachtige, die was en die is en die komt. En wanneer de dieren heerlijkheid, eer en dankzegging zullen brengen aan Hem, die op de troon gezeten is en tot in alle eeuwigheden leeft” (Openb. 4:8-9).*

De vier dieren, de levende wezens, symboliseren de hele schepping, en zingen dag en nacht: *“Heilig, heilig, heilig is de Here”*. Zij laten Gods heiligheid zien ten opzichte van de schepping.

Het roept ook de vraag op welke eigenschap van God de meest wezenlijke is voor Hem. In Openbaring 4 zien we Zijn trouw, Zijn majesteit, Zijn Leven, Zijn werkingen en Zijn bestuurlijke grootheid. Nu, door de vier dieren, zien we ook Zijn heiligheid benadrukt.

Om onze vraag te beantwoorden, moeten we een onderscheid maken tussen wat **op** de troon is en wat **rondom** de troon is. Op de troon zien we iemand die was als diamant en sardius, een beeld dat alles alleen in Hem is en van Hem uitgaat. Op de troon zien we ook een Lam:

“En ik zag in het midden van de troon en van de vier dieren en te midden der oudsten een lam staan, als geslacht, met zeven horens en zeven ogen; dit zijn de zeven Geesten Gods, uitgezonden over de gehele aarde” (Openb. 5:6).

We zien dat de diepste essentie van de troon *de God is die leeft en door de zelfopofferende liefde van Christus en door de zeventvoudige werking van Gods Geest Zich manifesteert*. Deze liefde is echter niet wat de schepping het eerst leert kennen. Dat is Zijn heiligheid. Het bestaan van God is als een natuurlijke wet in ons gelegd. We zien dit door de majesteit van Zijn schepping, zodat wij geen verontschuldiging hebben. *“De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God”* (Psalm 14:1), maar diep in zijn hart weet hij dat God bestaat. De natuurlijke wet in ons zegt dat elk levend ontwerp ook een levende ontwerper moet hebben. We komen dan uiteindelijk bij God uit. Elk oorzaak of beweging is het gevolg van een eerdere oorzaak of beweging. De eerste oorzaak die geen oorzaak was, brengt ons bij God. Ook leert de natuurkunde dat alles streeft naar entropie. Entropie is een maat van wanorde, of de afname van bruikbare energie. Alles neigt naar wanorde. Een bal rolt stil en de zon zal eens opgebrand zijn. De minimale entropie in het heelal, dus de maximale bruikbare energie, is ergens initieel geweest. Het brengt ons bij God en de dwaas kan het weten. Daarom zegt Jesaja terecht:

“Weet gij het niet? Hebt gij het niet gehoord? Is het u van de aanvang niet verkondigd? Hebt gij geen begrip van de grondvesten der aarde?” (Jes. 40:21).

Augustinus leerde al dat rationaliteit in het universum is gelegd. De moderne cultuur zegt dat het universum in essentie absurd en zonder betekenis is. Nee, zegt Augustinus, als mens heb ik de redelijke capaciteit om Gods werken in de schepping te zien. Dit zien we bij de spin die zijn web weeft. We kunnen niet volhouden dat dit puur toeval is. God heeft het in de schepping gelegd en diep in zijn hart weet de man dat die zegt dat er geen God is.

De vier dieren zingen van Gods heiligheid. Zij zingen niet dag en nacht: “*Liefde, liefde, liefde*”, maar “*Heilig, heilig, heilig*.”

Het drievoudige ‘heilig’ is een manier om de heiligheid van God te benadrukken. In Openbaring 4-5 zien we een sterke nadruk op Gods heiligheid. Zijn heiligheid is daarom de rots waarop de troon van God staat. Gods drievoudige heiligheid, de *trihagion*, kunnen we benaderen in drie aspecten. Laten we dit bezien vanuit Jesaja 6:1-7:

*“In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een **hoge en verheven troon**, en de zomen van Zijn gewaad vulden de tempel. Serafs stonden boven Hem. Ieder had zes vleugels: met twee bedekte ieder zijn gezicht, met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij. De een riep tot de ander: **Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten**; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid! De deuropeningen in de drempels schudden door de stem van hem die riep, en het huis vulde zich met rook. Toen zei ik: **Wee mij, want ik verga!** Ik ben immers een man met onreine lippen en woon te midden van een volk met onreine lippen. Mijn ogen hebben namelijk de Koning, de HEERE van de legermachten, gezien. Maar een van de serafs vloog naar mij toe, en hij had een gloeiende kool in zijn hand, die hij met een tang van het altaar had genomen. Daarmee raakte hij mijn mond aan en zei: Zie, deze heeft **uw lippen aangeraakt**. Zo is uw misdaad van u geweken en uw zonde verzoend.”*

1. Heilig – De heilige God

In de eerste plaats is de Here hoog en verheven. Het Hebreeuwse woord voor heilig is *qadosj*. Het woord duidt volgens sommigen op ‘afzondering’. Dat kan een negatieve gedachte opwerpen, terwijl het woord “heilig” heel positief is. God is heilig, omdat Hij positief tot een eigen categorie behoort. Hij is de Andere. Zo was God ook voor Karl Barth “de Geheel Andere”, ‘*der ganz Andere*’. God was voor hem niet de God die voor een politiek karretje kan worden gespannen en nazistische ideeën bevestigt. De theologie van Barth kan worden begrepen als een reactie op de Eerste Wereldoorlog. Geloof is respect voor God als de Heilige, “de Geheel Andere”. Het christendom wordt echter vormgegeven door mensen. God is de geheel Andere en niet wat mensen ervan maken. God staat niet in dienst van de natie en Hij staat niet in de dienst van enig mens.

Het woord ‘heilig’ als ‘afzondering’, van apart geplaatst worden, kennen we in uitdrukkingen zoals “*het heilige der heilige*”, “*het heilige land*”. De Engelsen noemen hun vakantiedagen ‘*holidays*’, dagen die apart staan en wanneer niet gewerkt hoeft te worden.

2. Heilig – de mens vol vrees in Zijn tegenwoordigheid

God in Zichzelf is heilig en hoogverheven en in Zijn nabijheid ontmoet de mens God op drie verschillende wijzen.

In zijn boek *Het Heilige* – zeer aanbevolen om te lezen – van de Duitse theoloog Rudolf Otto, noemt hij noemt God een *mysterium tremendum et fascinans* – **vreeswekkend en fascinerend geheimenis**. Dit is een belangrijk aspect van heiligheid.

3. Heilig – de mens aangetrokken in Zijn tegenwoordigheid

We worden overweldigd door Hem en we zijn vol vrees en beven, maar toch trekt Zijn heiligheid ons aan. We zijn overweldigd door de natuur, voelen onszelf nietig en klein, maar toch trekt het ons. Dit alles vinden we in Jesaja 6:1-7. We ervaren onze zonde in zijn aanwezigheid, maar daar blijft het niet bij. Hij raakt onze lippen aan. In Christus is Hij onze heiligheid en kunnen we met Hem leven. Wat fascinerend is, trekt aan en stoot af.

Fascinatie is een belangrijk element waarom we op vakantie gaan, het onbekende tegemoet. Met een bonkend hart beklimmen we een bergtop. Gods heiligheid opent een wereld die ons overstijgt. Het geeft werkelijk zin en betekenis aan ons bestaan in Hem. Dit alles zien we voor de troon van God, vertolkt door de vier levende wezens en Zijn oog is op hen gericht, altijd gedachtig aan Zijn schepping, dus ook aan ieder van ons persoonlijk.

Studievragen

1. Wat is de primaire betekenis van de vier 'dieren'?
2. Waar wijst het getal 4 in dit verband op?
3. Waarvan ken je de cherubs in de Bijbel?
4. Waar lees je in de Bijbel over cherubs?
5. Wat is de functie van de vier dieren voor de troon?
6. Wat is het belang van 'heiligheid' in relatie tot de vier dieren.
7. Welk drie aspecten van heiligheid ken je?